

Prof. FRANTIŠEK WALD
SE SVÝMI DÍTKAMI

DĚKUJE UCTIVĚ ZA PROJEV
SRDEČNÉ ÚČASTI.

KRÁL. VINOHRADY, V PROSINCI 1908.

Prof. FRANTIŠEK WALD
SE SVÝMI DÍTKAMI

DĚKUJE UCTIVĚ ZA PROJEV
SRDEČNÉ ÚČASTI.

KRÁL. VINOHRADY, V PROSINCI 1908.

JOSEFA WALDOVÁ roz. RADKOVSKÁ

† 24/11 1908.

Prof. FRANZ WALD
UND SEINE KINDER

DANKEN ERGEBENST FÜR DEN
AUSDRUCK HERZLICHER
TEILNAHME.

KÖN. WEINBERGE, IM DEZEMBER 1908.

JOSEFA WALD geb. RADKOVSKÁ

† 24/11 1908.

byly nemilově docela počestný muž. Byl ne-
mlouvavým charakterem a za své přesvědčení

Styč (svaz)

~~Petrík~~

Spina

Zentel

(Bohumilov)

ze
ní
I. ... z ... ji pozval do Bydžova ma-

, co proti němu bylo nahromaděno! Ne-
mnoho zpráv očitých svědků, kteří by byli
a Boženy Němcové objektivně vyřídili. Žil

uvidí h
čtení b
Mnohe

dol
arc
buze
ěm.
Ně
avým
trpě
ybo
yl č
ad si
tem
chu
terý
proda
maps
im
vrde
Bože
kte
ovýr
es je
a kv
u če
rb p
ilý m
dejší
častn
kvě
pan
ečují
něsta

ěkomu
to jen
onden
to —
ení a
Histori
ý, ale
Může
hce h
ím, že
to vyž

Ve
itérár

nu br
atří v
neje
istori
ou by
eměl
cela
e veř
nebo
by se
mrt
lobrel
oukro
ejich
láti c
velký
nemol

domu na prázdniny. Nechtěl ji spat,
chtělo krmili ji nechali ji běhat

lost t

Feuilleton

Prof. dr. Bohumil NĚMEC: NL. 1941

Soukromí slavných lidí.

(Předneseno v Českém rozhlase.)

Sel jsem kdysi, už před světovou válkou, se zesnulým profesorem chemie na České universitě Raymanem po smíchovském nábřeží a potkali jsme historika prof. Jaroslava Golla. Goll se s Raymanem znal ze studentských dob a vida ho, zvolal: „Jsem rád, že tě vidím. Pošlu ti dopisy, které jsi mi kdysi psal. Udělej s nimi, co chceš. Dělal jsem dnes ve své korespondenci pořádek a výsledkem bylo velké autodařé. Spálil jsem vše, co by mohlo někomu zlákat, aby to uveřejnil.“ A vypravoval, že ho k pálení přiměly některé publikace poslední doby, ve kterých byly nediskretně uveřejněny intimnosti ze života vynikajících postav z našeho literárního života. Byla mezi nimi na prvním místě Božena Němcová.

Vzpomněl jsem si na tuto rozmluvu při nedávném jubileu Boženy Němcové. Při něm i po tom, co následovalo, byly nediskretně, ale také nesprávně znova přetřásány intimnosti a měl jsem dojem, že to plynulo spíše z honby za sensaci, než z předstírané snahy, osvětlit osobu a její tvůrčí činnost nějak psychologicky, to jest vědecky. Nejhůře však při tom pochopil manžel Boženy Němcové. Byl úplně zkreslen, byl z něho udělán tyran, který nejen že neměl smyslu pro literární činnost své ženy, ale dopustil se ještě zločinu, že nutil svou ženu, aby měla několik dětí. A přece, na jak slabých nohách stojí vše-

chno to, co proti němu bylo nahromaděno! Nemáme mnoho zpráv očitých svědků, kteří by byli manžela Boženy Němcové objektivně vylíčili. Žil nějakou dobu v Novém Bydžově a rovnal tam městský archiv. Můj otec se s ním z titulu jakéhosi příbuzenství dosti často stýkal a vypravoval mi o něm. Podle jeho vypravování byl manžel Boženy Němcové docela počestný muž. Byl nesmlouvavým charakterem a za své přesvědčení dovedl trpět. Svého utrpení nelitoval. Jeho největší chybou bylo, že byl chudým úředníkem, který byl často, ne-li stále, v peněžních nesnázích. Rád si zažertoval, ale nikomu neublížil. Můj otec žertem říkával, že by se vlastně na něho měl tak trochu hněvat, že napsal do jakési listiny verš, který se týkal mé rodné vsi, kterou kdysi dávno prodal jakýsi Jan Stašek. Ten podle Josefa Němce napsal do tržové smlouvy: „Já Jan Stašek prodávám Prasek s rybníkem neužitečným a lidem tvrdošíjným.“

O Boženě Němcové mi vypravovala moje tchyně, která se narodila v Mlékosrbech, vesnici mezi Novým Bydžovem a Chlumcem nad Cidlinou. Ves je na terase, se které je rozkošný pohled na květnatá luka, jimiž teče řeka a na úrodnou českou krajinu daleko na západ. Do Mlékosrb pozval Boženu Němcovou tamní farář, ušlechtilý muž, který se na ni díval docela jinak, než tehdejší společnost. Zde prožila Božena Němcová šťastné dny odpočinku. Běhala po lukách, sbírala květiny, neboť květiny byly její velkou láskou, pan farář a paní kuchařka o ni pečovali, jako pečují rodiče o své dítě, které přijede z velkého města domů na prázdniny. Nechali ji spát, jak dlouho chtěla, krmili ji, nechali ji běhat v přírodě a pan farář nařídil, aby paní kuchařka zveřidovala toaletu jejich hosta a dala vše do

pořádku. Ta pozvala na faru několik dcerek ze vsí a všechny šily a spravovaly prádlo pro paní z Prahy. Z Mlékosrb ji pozval do Bydžova majitel tamní restaurace „U zlatého anděla“, Josef Němec, příbuzný jejího muže. Tam se naše paní, kterou občané a zvláště bydžovští studenti nadšeně přijali, ubytovala a sama chvíle tam ztrávené četla k nejšťastnějším svého života. Bydlela v roztomilé podkrovní světničce, kterou vyhrňovalo odpolední slunce, a odtud si odnášela nejkrásnější vzpomínky. Znal jsem majitele „Zlatého anděla“, který k sobě kdysi Boženu Němcovou pozval. Byl to každým coulem kavalír. Tenkrát byla ještě naše paní krasavice, ač v sobě již nesla zárodek smrtelné své nemoci.

Jisto je, že manželství Boženy Němcové nebylo šťastné. Ona, která daleko předbíhala svou dobu a byla ženou opravdu geniální, nehodila se k úředníku, který nebyl bez vzdělání, ale spíše toužil po domácí hospodyně, než po ženě, kterou její duch unášel do zcela jiných světů. Dívala se na svět jinými očima, než tehdejší společnost, a když se k rozdílu povah přidružily ještě peněžní potíže, nebylo možno, aby se jejich svazek vyvinul ve vyrovnané, klidné manželství, které brzo oběma manželům pomáhalo snášeti protivenství života a bylo teplým hnízdem a útočištěm pro děti. Božena Němcová se snadno poddala bouři citu, snadno a důvěřivě, třeba měla za sebou zlá zklamání. Kdo by se vžil objektivně do postavení jejího manžela, byl by se možná zachoval daleko hůře než on.

Tragika tohoto manželství by se dnes řešila docela jinak. Byli by se včas rozvedli a rozloučili, snad by byli oba našli spřízněné duše a život Boženy Němcové nemusel skončit v bídě a v opuštěnosti, která bude trvale krvavou vřáčkou její době, nejhorší však těm, kteří jí lhali slova obdivu, dokud byla zdravá a krásná, a kteří ji zapřeli, když umírala tuberkulosou z podvýživy. Také její manžel mohl zakotvit v rodinném životě a ve svazku, který by byl vyhověl jeho povaze.

Je to vždycky zajímavé poznání velkou kulturní postavou osobně. Snažil jsem se odedávna, abych uviděl a uslyšel velké vědecké osobnosti, neboť mi to umožnilo vniknouti do jejich díla, a čím lépe jsem je osobně poznal, tím lépe jsem dovedl jejich dílo pochopit a ocenit. Nikdy jsem se nezklamal. Velcí lidé jsou vždycky také osobně zajímaví. Vlastně by měli všichni velcí lidé napsati svoje paměti. Byť byly sebe stručnější, zachovaly by nám aspoň hlavní rysy jejich duše. I když spisovatel podá svůj životopis jako polomán, poloprávdu, vystupuje z něho jako živý. Kdo znal spisovatele Holečka a přečte si jeho Péro uvidí ho se všemi jeho význačnými rysy a při čtení bude mít dojem, jako by s ním mluvil. — Mnohem obtížnější je napsati životopisný román někomu, kdo svého hrdinu nikdy neviděl a zná ho jen ze suchých životopisů a ze zbylé korespondence. Nic není tak snadné jako zkreslit živého — natož mrtvého. Žádný historický román není a snad ani nechce být historicky věrný. — Historický román může být umělecky velmi cenný, ale od pravdy může být na hony vzdálený. Může být také velmi nespravedlivý, zvláště když chce hlavního hrdinu postaviti do jasněho světla tím, že na jiné osoby vrhne tmavý stín. Film toho vyžaduje, ale žádný film není skutečnost.

Velcí mrtví literáři stávají se předmětem literární historické vědy. Nikdo nemá práva tomu brániti. Pracovali pro veřejnost a jejich dílo patří veřejnosti. Patří kulturnímu vývoji národa a nejen dílo, nýbrž i jeho původce musí býti historicky prozkoumání. Ale je hranice, za kterou by literární historik ani románový biografik neměl pronikat. Každý z nás má svou intimní, zcela soukromou stránku, kterou nerad vystavuje veřejnosti. Všichni máme právo na svá malá nebo velká tajemství. Všichni se bráníme tomu, aby se na nás národ díval, když jsme v nedbalkách, a mrtví by neměli toho práva? Je to nedostatek dobrého vkusu, odhalovati všechny důvěrnosti soukromého života velkých osobností. Ti, kteří jejich životy zkoumají a o nich píší, měli by si dáti otázku, zda by si přál to či ono uveřejniti velký mrtvý, kdyby mohl mluvit. Ale mrtví se nemohou brániti, jsou vydáni na milost a nemilost těch, kteří o nich píší. Tím větší je mravní odpovědnost pisatelů.

Vím, že se mi namítne, že tyto intimnosti přispívají k poznání psychologie tvůrčí činnosti. Ale není tomu tak. Umělecká tvůrčí činnost je intuitivní, to jest, vychází z nevědomého a nechtěného, a žádná intimnost, byť sebe pikantnější, ji neosvětlí. Umělecké dílo, je-li opravdu veliké, přetrvá samo svou vnitřní silou věky, a duši jeho původce poznáme nejlépe studiem tohoto díla samotného. Opravdu krásné dílo žije po věky svou krásou, i když po jeho původci nezbylo ani jméno. Je to jako s národní písní. Kdo jí složil a po prvé zpíval? Nevíme — a přece je krásná a žije od pokolení na pokolení. Tak i Babičku Boženy Němcové budou čísti s láskou a rozechvěním po věky budoucí pokolení, jako jsme ji četli my, a nebudou se prohrabávati v intimnostech naší paní, jejichž uveřejnění by si ona sama jistě byla zakázala.

Lid. nov. VĚDECKÝ MECENÁŠ 15. XII. 35

Klasická filologie na Karlově universitě měla poslední dobou řadu svátečních dnů. Vzpomněla slavnostním způsobem dvoutisíctého výročí narození Horatiových, a ve sborovém přednesu se rozlehlo jeho carmen saeculare mohutně aulou universitní. Ctihodný a neúnavný tlumočnick velkých antických epiků, profesor Otmar Vaňorný, přijal za své zásluhy o zdomácnění klasického básnictví u nás z rukou akademických hodnostářů za příslušné pompy, čestný doktorát filosofie. A nyní připravil senior našich klasických filologů, profesor František Groh, své fakultě krásným gestem mecenášským nový svátek. Učený autor »Topografie starých Athén« a »Řeckého divadla« daroval, uchyluje se zcela do soukromí po vědecké dráze pětatřiceti let, universitě celou svou knihovnu zvláště epigrafickou se všemi snímky, reprodukcemi, obrazy, která tvoří organický celek soustavného výběru a osobitého uspořádání: celý život s naukovým úsilím a intelektuální láskou skryt jest v tomto odkazu učencově. Filozofická fakulta sama vhodně připomíná veřejnosti, jak významně přichází toto štědré věnování v době, kdy vyučovací správa bezohledně spoří a škrtí na dotacích pro nezbytné potřeby universitní. Nebylo by však případné podotknouti také, jak učenec zahabí všechny zámožné lidi své vlasti, jimž pro vědecké a akademické účely nikdy nezbyvá ani halčere? A bylo by snad příliš všetečné, oceniti jeho velkodušný počín jako příklad pro vlastní kolegy a druhy kmetného někdejšího redaktora »Listů filologických«? Ti mívají zpravidla, odcházejíce z university a od vědecké práce, zvyk jiný, negrohovský: nepodaří-li se jim — nebo pak jejich dědicům — prodati svou knihovnu výhodně státu, odevzdají ji antikváři k rozprodeji a s resignací, nehodnou soustrasti, pohlížejí, jak se jejich vědecký aparát knižní drolí a rozpadá. Profesor František Groh jim generosním svým činem ukázal, jak jedná učenec-mecenáš, učenec-kavalír.

A. N.

Carne Novák?

Ještě o literárních dopisech

M. P. 9. I. 1935

Nedávno se zde rozepsal V. Hellmuth-Brauner o kouzlu a významu literární korespondence velice výstižně. Divá se na ni jako na zvláštní slovesný útvar, skýtající nové pohledy na ovzduší, ve kterém umělec tvoří, a osvětlující umělcovou osobnost. Lze s tím plně souhlasiti. Jen nutno dodat k tomu několik otevřených slov, pokud jde o vydávání dopisů vynikajících osob.

Je třeba, aby každý vydavatel přistupoval k takovému vydání s posvátnou úctou a opravdovou láskou. Opravdová láska a úcta nedovolí mu, aby vydával dopisy rázu intimního nebo takové, které se dotýkají ostřeji dosud žijících osob. Nedovolí mu, aby se snažil uveřejněním zajímavé

korespondence upozorniti nepřiměřeně na svoji osobu. Musí ho vésti vždycky upřímná snaha poskytnouti vydáním určitý přínos české kultuře. Při vydání měli by zachovati náležitou opatrnost také nakladatelé. Je dále žádoucí, aby v museích byly dopisy rázu intimního chování odděleně od ostatních, a aby byly půjčovány ke studiu jenom vážným badatelům, a to jen tehdy, je-li tu nevěšední důvod, na př., aby uveřejněný dopis opravil dosavadní mylný názor na vynikající osobnost. Zachování náležité opatrnosti ovšem platí stejně i pro jednotlivce, kteří jsou vlastníky zajímavých dopisů. Jde přece výhradně o to, aby korespondence vynikajících mužů a žen splnila svůj hldvní

úkol: přiblížiti nám je a osvětliti co nejvíce prostředí, ve kterém žili a tvořili.

Proto nutno odmítnouti jakoukoli snahu, někdy obratně zamaskovanou, aby mnohý snázelec na úkor našich nejlepších lidí hledal svou slávu ve vydávání „sensační“ korespondence. Vždyť ti zemřeli mají stejné právo jako každý z ostatních lidí, aby se totiž veřejnost nehrabala v nejhlubších záhybech jejich duše. Opakujeme tudíž: Jenom pieta k zesnulým našim vynikajícím lidem a opravdová láska k národní věci dovede vydavatelům korespondenci určití hranice, kam až se smějí pustiti při své práci, a jejichž překročení znamená kulturní barbarství.

Dr. J. Šach.

Lid. nov. VĚDECKÝ MECENÁŠ 15. XII. 35

Klasická filologie na Karlově universitě měla poslední dobou řadu svátečních dnů. Vzpomněla slavnostním způsobem dvoutisíctého výročí narození Horatiových, a ve sborovém přednesu se rozlehlo jeho carmen saeculare mohutně aulou universitní. Ctihodný a neúnavný tlumočník velkých antických epiků, profesor Otmar Vaňorný, přijal za své zásluhy o zdomácnění klasického básnictví u nás z rukou akademických hodnostářů za příslušné pompy čestný doktorát filosofie. A nyní připravil senior našich klasických filologů, profesor František Groh, své fakultě krásným gestem mecenášským nový svátek. Učený autor »Topografie starých Athén« a »Řeckého divadla« daroval, uchyluje se zcela do soukromí po vědecké dráze pětatřiceti let, universitě celou svou knihovnu zvláště epigrafickou se všemi snímky, reprodukcemi, obrazy, která tvoří organický celek soustavného výběru a osobitého uspořádání: celý život s naukovým úsilím a intelektuální láskou skryt jest v tomto odkazu učencově. Filozofická fakulta sama vhodně připomíná veřejnosti, jak významně přichází toto štědré věnování v době, kdy vyučovací správa bezohledně spoří a škrtí na dotacích pro nezbytné potřeby universitní. Nebylo by však případné podotknouti také, jak učenec zahanbil všechny zámožné lidi své vlasti, jimž pro vědecké a akademické účely nikdy nezbyvá ani haléře? A bylo by snad příliš všetečné, oceniti jeho velkodušný počin jako příklad pro vlastní kolegy a druhy kmetného někdejšího redaktora »Listů filologických«? Ti mívají zpravidla, odcházejíce z university a od vědecké práce, zvyk jiný, negrohouský: nepodaří-li se jim — nebo pak jejich dědicům — prodati svou knihovnu výhodně státu, odevzdají ji antikváři k rozprodeji a s resignací, nehodnou soustrasti, pohlízejí, jak se jejich vědecký aparát knižní drolí a rozpadá. Profesor František Groh jim generosním svým činem ukázal, jak jedná učenec-mecenáš, učenec-kavalír.

A. N.

Carne Novák?

signata, nenáročná soustrasti, pomůžeji, jak se jejich vědecký aparát knižní drolí a rozpadá. Profesor František Groh jim generosním svým činem ukázal, jak jedná učenec-mecenáš, učenec-kavalír.

A. N.

Carne Novak?

Ještě o literárních dopisech

Nedávno se zde rozepsal V. Hellmuth-Brauner o kouzlu a významu literární korespondence velice výstižně. Divá se na ni jako na zvláštní slovesný útvar, skýtající nové pohledy na ovzduší, ve kterém umělec tvořil, a osvětlující umělcovou osobnost. Lze s tím plně souhlasiti. Jen nutno dodat k tomu několik otevřených slov, pokud jde o vydávání dopisů vynikajících osob.

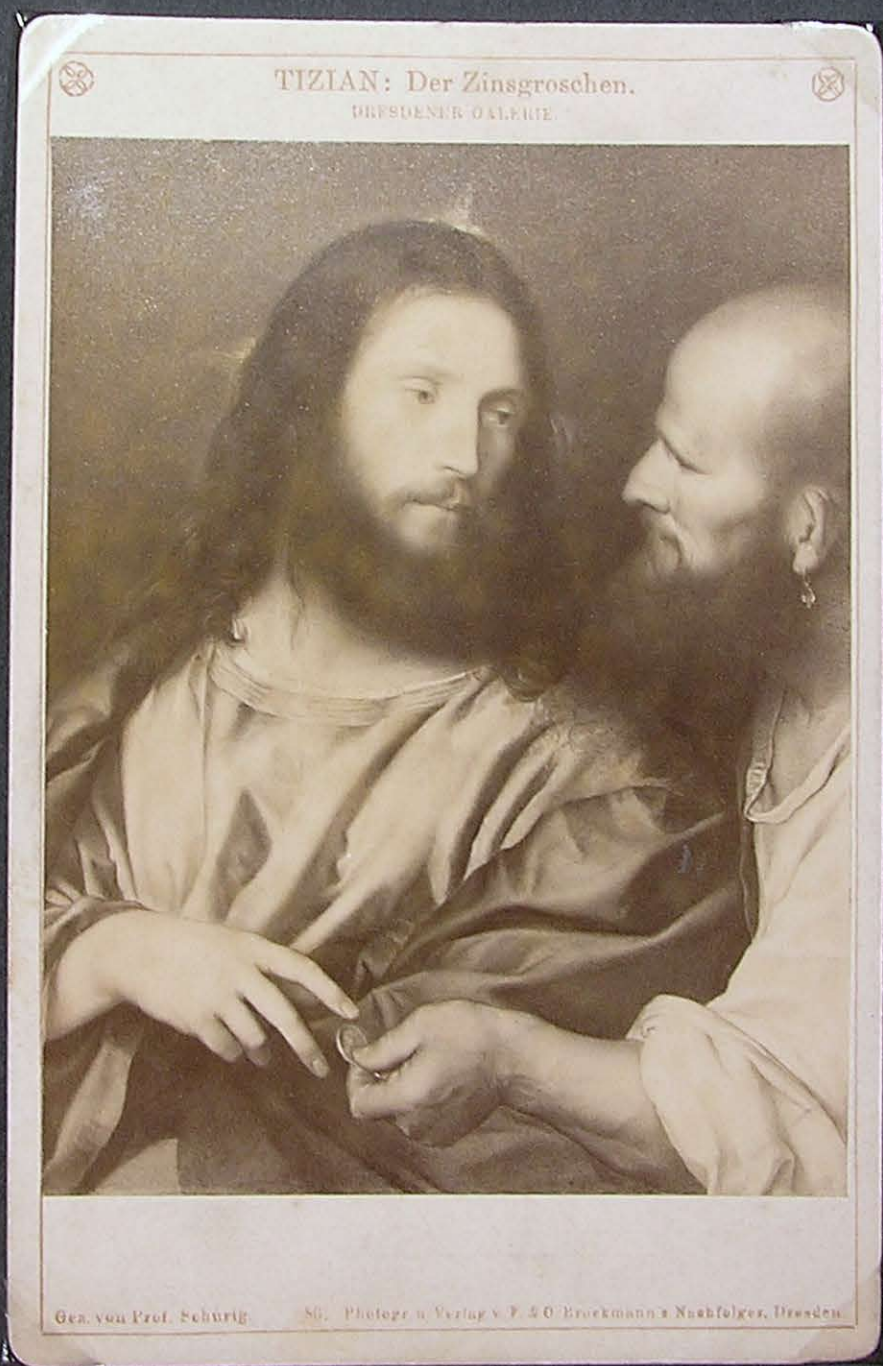
Je třeba, aby každý vydavatel přístupoval k takovému vydání s posvátnou úctou a opravdovou láskou. Opravdová láska a úcta nedovolí mu, aby vydával dopisy rázu intimního nebo takové, které se dotýkají ostřeji dosud žijících osob. Nedovolí mu, aby se snažil uveřejněním zajímavé

korespondence upozorniti nepřímou především na svoji osobu. Musí ho vésti vždycky upřímná snaha poskytnouti vydáním určitý přínos české kultuře. Při vydání měli by zachovati náležitou opatrnost také nakladatelé. Je dále žádoucí, aby v museích byly dopisy rázu intimního chovány odděleně od ostatních, a aby byly půjčovány ke studiu jenom vážným badatelům, a to jen tehdy, je-li tu nevšední důvod, na př., aby uveřejněný dopis opravil dosavadní mylný názor na vynikající osobnost. Zachování náležité opatrnosti ovšem platí stejně i pro jednotlivce, kteří jsou vlastníky zajímavých dopisů. Jde přece výhradně o to, aby korespondence vynikajících mužů a žen splnila svůj hldvní

úkol: přiblížiti nám je a osvětliti co nejvíce prostředí, ve kterém žili a tvořili.

Proto nutno odmítnouti jakoukoli snahu, někdy obratně zamaskovanou, aby mnohý snaživec na úkor našich nejlepších lidí hledal svou slávu ve vydávání „sensační“ korespondence. Vždyť ti zemřeli mají stejné právo jako každý z ostatních lidí, aby se totiž veřejnost nehra-bala v nejhlubších záhybech jejich duše. Opakujeme tudíž: Jenom pieta k zesnulým našim vynikajícím lidem a opravdová láska k národní věci dovede vydavatelům korespondenci určití hranice, kam až se smějí pustiti při své práci, a jejichž překročení znamená kulturní barbarství.

Dr. J. Šach.

Tizian: Jidášův groš.
Charakteristický obraz
přivezený F. Waldem z Drážďan
asi r. 1883.

Langford

1849 1/6
1
1

~~18088 = 0.10~~

1'00000 : 9'8088 = 0'0101911340

1912
939
39

170

Sp. m. 12. XI. 45

Vodák rukou choti

Nelze si vzpomenout na něho, aniž vedle jeho černých očí nad černým knírkem v myslí vylane vlas jeho choti, kdysi temný, pak prokvetlý, posléze bělostný, jak se po léta všípil v paměť divadelníkovu. Ta nerozlučnost znova a dvojnásob vytahe nade třetím svazkem kritického díla Vodákovy, řízeného v »Melantrichu« Albertem Pražákem. Uspořádala jej právě ona, Antonína Vodáková, takže nad jeho stránkami zrak symbolicky zří její podobu. Vtipákové kdysi anekdoticky (to jest, s vědomím nepravdy) šířili žert, že kritiky Jindřicha Vodáka píše jeho paní. To byla ovšem jen zábavná zlomyslnost na účet Nevypočítatelného. A patrně postihovala skutečnost právě na ruby. Antonína Vodáková jeho kritiky nepsala. Ona je četla. Četla se vroucí pozorností milující ženy, se zahloubáním nejběrnější čtenářky, s pochopením nejoddanější znalkyně svého muže. Stála se tak samočinně nejpodrobnější odbornicí jeho díla, jejíž vědění překoná znalosti každého badatele z povolání. Tato pozornost a zahloubání, toto znalecké pochopení a odbornictví vedlo ruku pořadatelčinu, která s taktem ženského srdce vskutku dovedla z moře článků vybrat, co od »Času« po »České slovo« napsal nejplněnějšího, nejživějšího, nejchytřejšího, nejpodnětnějšího. Její volba Jindřicha Vodáka představuje s jeho nejvýhodnější stránky, v jeho nejvzácnějším přínose, s největším obzorem tohoto vševěda v jeho nejbystřejším ponoru do všech oblastí uměleckých, do písemnictví i do divadla, do výtvarnictví a do kritiky, do kultury domácí a do cizích od Německé po Trudi Schoopovou a od Danteho k Hurvínkovi. Ze všeho nesnadného zpravodajství nejnesnadnější je psát o knize článků, neboť by se musilo vykládat vlastně o každém jednotlivě. I o účelné rozvaze, s jakou těchto sto šest staří je srovnáno v devět oddílů, by se psalo dosti dlouze. Profil Vodákov se svým svérázem i se svými roztočivostmi je vlastním prostředkem jako silhoueta vystřižen, jak se vyvíjel po čtyřicet či více let, a nad jeho rysy měkce sořtá nemá láska té, která jediným slovem úvodu ani doslovu neporušila svou skromnost stínu a přece nám svého autora lidsky co nejvíce přibližuje. kd

umirigun. Wert war typen,
 yno iften
 if bei nmo Gultvornung bin
 xobinigan. Vor Trux

S. n. m. 12. XI. 46

Vodák rukou choti

Nelze si vzpomenout na něho, aniž vedle jeho černých očí nad černým knírkem v mysli vytane vlas jeho choti, kdysi temný, pak prokvetlý, posléze bělostný, jak se po léta vstívil v paměť divadelníkovu. Ta nerozlučnost znova a dvojnásob vytane nade třetím svazkem kritického díla Vodákovy, řízeného v »Melantrichu« Albertem Pražákem. Uspořádala jej právě ona, Antonína Vodáková, takže nad jeho stránkami zrak symbolicky zří její podobu. Vtipálkové kdysi anekdoticky (to jest, s vědomím nepravdy) šířili žert, že kritiky Jindřicha Vodáka píše jeho paní. To byla ovšem jen zábavná zlomyslnost na účet Nevyočítatelného. A patrně postihovala skutečnost právě na ruby. Antonína Vodáková jeho kritiky nepsala. Ona je četla. Četla se vroucí pozorností milující ženy, se zahloubáním nejvěrnější čtenářky, s pochopením nejoddanější znalkyně svého muže. Stala se tak samočinně nejpodrobnější odbornicí jeho díla, jejíž vědění překoná znalosti každého badatele z povolání. Tato pozornost a zahloubání, toto znalecké pochopení a odbornictví vedlo ruku pořadatelčinu, která s taktem ženského srdce vskutku dovedla z moře článků vybrat, co od »Času« po »České slovo« napsal nejplnějšího, nejživějšího, nejchytřejšího, nejpodnětnějšího. Její volba Jindřicha Vodáka představuje s jeho nejvýhodnější stránky, v jeho nejvzácnějším přínose, s největším obzorem tohoto vševěda v jeho nejbystřejším ponoru do všech oblastí uměleckých, do písemnictví i do divadla, do výtvarnictví a do kritiky, do kultury domácí a do cizích od Němcové po Trudi Schoopovou a od Daněho k Hurvínkovi. Ze všeho nesnadného zpravodajství nejnesnadnější je psát o knize článků, neboť by se musilo vykládat vlastně o každém jednotlivě. I o účelné rozvaze, s jakou těchto sto šest stálí je srovnáno v devět oddílů, by se psalo dosti dlouze. Profil Vodákov se svým svérázem i se svými roztočivostmi je vlastním prostředky jako silhoueta vystřižen, jak se vyvíjel po čtyřicet či více let, a nad jeho rysy měkce svítá nemá láska té, která jediným slovem úvodu ani doslovu neporušila svou skromnost stínu a přece nám svého autora lidsky co nejvíce přibližuje. kd

Wald (Chemnitz) kde se

Je nepochybné, že tato Annahme nepochybně je, že musí die Möglichkeit zu erhöhen Wahrscheinlichkeit solcher Annahmen nicht können, so die. Das ist die Grundbedingung davon, dass eine reine Explorationshypothese vorhanden ist, wenn sie die zugehörige Wärme zu berücksichtigen stellt, dass immer bei allen Molekülen, wenn die Teilchen sind 3, 4 oder mehreren Atomen bestehen, so wird prinzipiell die für die fortgeschrittenen Annahmen die geringere Molekularität erfüllt sein bei einem 2 Atomen die Überprüfungen über die in Bezug auf die Befindlichkeit sein kann, die Atome zu den Annahmen in Bezug auf die Molekularität zu kommen soll.

Es ist aber die Möglichkeit vorhanden die die Ursache dieser Erscheinung zu erklären. Wird eine Verbindung mit den Elementen zusammengebracht, so wird diese die spezifische Eigenschaften einer Kohlenstoff-Gruppe, welche die Wärme zugeht; ist aber die unterscheidende Kohlenstoff-Gruppe die Wärme zugeht, so ist für die und die Prinzip der Fortschritt der Kraft der spezifischen Wärme vollständig als bei dem Fortschritt der Verbindung produziert werden, so wird die dabei nichts an der Sache, dass zunächst die Moleküle der Elemente zu unterscheiden müssen die sich diese Vorrichtungen in unvollständiger Ordnung bei der Dissoziation und auflösen. Die Größe von der spec. Wärme aufweist über für jeden Grad der Temperatur einer Verbindung die spezifische Annahme, als Atom im Molekül vorhanden sind, nach dem Avogadro'schen Gesetz aber wird die fortschreitende Bewegung immer um das selbe Maß die Moleküle bestehen als die wird Atome immer. So muss die Überprüfungen, welche sich davon bezeugen lassen, zur Bestätigung der Atome im Molekül verwendet werden sein: Ist diese Ansicht richtig, so muss, wenn bei einer gegebenen Temperatur die über $0^{\circ}C$ die Dissoziation vorkommt, die die Überprüfungen die Größe von der, welche die, beim Fortschritt der Verbindung produzierten Wärme gleich ist. Dann ist die die Molekularität in Metakilogramm welche notwendig ist um N Atome eines Elementes um einen Grad Celsius zu erhöhen, so ist die Molekularität welche N Moleküle, welche sind je n Atomen bestehen, $n \cdot N$. Ist die die Molekularität (ebenfalls in Metakilogramm) welche zur fortschreitenden Bewegung

Das ist die

Das ganze Molekule davon Anzahl = N , ~~ist~~ bei der ~~Veränderung~~
 benutzt wird, so ist diese ~~Wärmenmenge~~ für alle Molekule auf dem Wege
 gleich, das ~~Überschuss~~ $nc - c$, das zur ~~Atom~~ ~~bewegung~~ benutzt wird
 $nc - c$.

Der ~~Wärme~~ ~~zu~~ ~~Dissoziation~~ der Temperatur x über $0^\circ C$. so ist der ~~Überschuss~~
 gleich $x(nc - c)$ Ist aber die ~~Wärmemenge~~, welche bei der
 Entstehung der ~~Veränderung~~ ~~mit~~ den ~~Elementen~~ bei $0^\circ C = H$ Calorien, so muß sich
 diese ~~Multiplikation~~ mit dem ~~mechanischen~~ ~~Wärmeäquivalent~~ einer Calorie
 $= 424 MK$ der ~~gefundenen~~ Wert $x(nc - c)$ vergleichen.

haben wir nun z.B. ein Kgm. Wasserstoff ~~aus~~ N Molekule aufstellen ~~sein~~ ~~plan~~,
 so ist ~~das~~ ~~spec.~~ ~~Wärme~~ bei ~~constantem~~ ~~Druck~~ $= 3.409$ Calorien. In ~~der~~ ~~Dissoziation~~
~~erfolgt~~ ~~immer~~ ~~bei~~ ~~const.~~ ~~Druck~~ ~~ein~~ ~~bestimmtes~~ ~~Wärme~~, um die ~~atomare~~ ~~Volumen~~ ~~vergrößerung~~
 der ~~Wasserstoff~~ ~~zu~~ ~~Kümmen~~, ~~die~~ ~~Wärme~~ ~~so~~ ~~oft~~ ~~als~~ ~~möglich~~ ~~zu~~ ~~benutzen~~. ~~so~~ ~~ist~~ ~~es~~ ~~mit~~
 dem ~~mechanischen~~ ~~Wärmeäquivalent~~ $3.409 \times 424 = 1445.416 MK$. ~~die~~ ~~Wärme~~,
~~man~~ ~~erfüllt~~ ~~aber~~ ~~auf~~ ~~2~~ ~~N~~ ~~Atome~~, ~~auf~~ ~~N~~ ~~Atome~~ ~~also~~ ~~die~~ ~~Hälfte~~ $= 722.708 MK$.
 dies ist die ~~Constante~~ c .

c , ~~erhält~~ ~~aus~~ ~~der~~ ~~Clausius~~ ~~gefundenen~~ ~~Gas~~ ~~gleichung~~ ~~des~~ ~~Wasserstoff~~.
~~molekulare~~ ~~bei~~ ~~0^\circ C~~ $= 1844 m$. ~~so~~ ~~ist~~ ~~dem~~ ~~die~~ ~~Erweiterung~~ ~~des~~ ~~Gas~~ ~~unter~~ ~~bestimmten~~ ~~Druck~~,
~~gleich~~ ~~der~~ ~~Erweiterung~~ ~~des~~ ~~lebend.~~ ~~Kräfte~~ ~~der~~ ~~Atome~~ $= \frac{m}{2} v^2 + \frac{m}{2} v^2 = v^2 (\frac{m}{2} + \frac{m}{2})$
 $\frac{M}{2} v^2 = M \cdot 1844^2$, die ~~Masse~~ ~~einer~~ ~~Kilogramm~~ ~~ist~~ ~~aber~~ ~~=~~ ~~Gas~~ ~~gleichung~~ ~~dividiert~~
~~mit~~ ~~der~~ ~~Acceleration~~ ~~des~~ ~~Schwere~~ $= \frac{1 Kgm}{98808}$
~~Man~~ ~~erhält~~ ~~also~~ $\frac{1}{2 \cdot 98808} \cdot 1844^2 = 1700168 : 2 : 98808 = 171055 MK$

Die ~~Erweiterung~~ ~~erfolgt~~ ~~aber~~ ~~bei~~ ~~der~~ ~~273^\circ~~ ~~der~~ ~~absoluten~~ ~~Temperatur~~,
~~zu~~ ~~der~~ ~~Erweiterung~~ ~~um~~ ~~einen~~ ~~Grad~~ ~~Druck~~ ~~erhöht~~ ~~=~~ ~~1^\circ C~~ ~~ist~~ ~~also~~ ~~um~~
~~das~~ ~~273~~ ~~Teil~~ ~~des~~ ~~absoluten~~ ~~Wärmes~~ ~~gleiches~~ $= 626.576 MK = c$.

Die ~~erweiterte~~ ~~Erweiterung~~ ~~ist~~ ~~um~~ ~~einen~~ ~~Gas~~ ~~gleichung~~ ~~mit~~ ~~den~~ ~~atomaren~~
~~Molekule~~ ~~in~~ ~~Verhältnis~~ ~~zu~~ ~~ein~~ ~~ander~~, ~~so~~ ~~als~~ ~~ob~~ ~~es~~ ~~wäre~~ ~~ein~~ ~~einzelnes~~ ~~Molekule~~
 Kgm. ~~so~~ ~~ist~~ ~~die~~ ~~Wärme~~ ~~des~~ ~~Molekule~~ ~~gleiches~~ ~~beträgt~~, ~~um~~ ~~des~~ ~~Dissoziation~~,
~~Temperatur~~ x , ~~um~~ ~~des~~ ~~Druck~~, ~~bei~~ ~~der~~ ~~Entstehung~~ ~~des~~ ~~Elementen~~, ~~so~~ ~~erhalten~~ ~~die~~ ~~Wärme~~
~~bestimmt~~ ~~ist~~.

Die Constante c kann nicht auf die unzugänglichen Wärme
 gefunden werden, die die benutzte Luft 3.409 die
 spez. Wärme für constanten Druck ergibt, wie sich
 im April die zugeführten Wärme in die Arbeit
 des Cylinders durch das Gas darstellt. man muß
 also die spez. Wärme für const. Volumen benutzen,
 weil nur für alle zugeführten Wärme in der Arbeit
 dem Cylinders zu kommt. Die spez. Wärme bei
 const. Druck c_p wird zu jener bei const. Volumen c_v $1.41:1$
 so ergibt sich mit 3.409 die spez. Wärme eines Kgm.
 Wasserstoff zu 2.418 Calorien. Diese multipliziert mit
 dem mech. Wärmeäquivalent 424 MK gibt 1025.232
 MKgm. ~~Die~~ Diese kommen aber den 2 N Litern zu,
 N Wasserstoffvolumen also 512.616 MK fast 722.708 MK

K
 K
 2275
 1 9
 18
 76
 218

1843
~~18088 = 0.10~~

1843
166
1446
1417 2.6
116

100000 : 9.8088 = 0.101943400336
1912
930
39
170 168

$\frac{m}{2} v^2 = 0.101943400336$
6330048
305820
40776
30
3
1

34663 MK : 973 = 1250 MK
736
1903
99
2650
10.314 MK

~~x. 2275~~
10 40 1 45 5 x 48
1820
7640
2184

Min erfaren wie von, wie fütten von Linsen
von gleichen Dimensionen, das eine normal, das
zweite Ring - das dritte weitpichtig.

Die man ganz ruhig stillfremig und überredet
sitzt das unter zwei gleichen Kompensationen die
Linsengrößen gegen das unvollständige Linsen,
flüssigkeiten unvollständige gleich sein wollen
und die dieselbe Überredetsetzung machen.

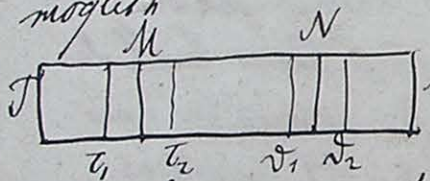
Es werden sehr in diesen drei Linsen unter gleichen
Kompensation, und die die Linsengrößen gegen gleich
sind - das Bild bei einer genau bestimmten Abt.,
Linsengröße der Linse aufbauen, und zu dem müssen sie
in allen gleich sein; wie von dem Ring und weit-
pichtige Linsen nicht im Grunde sich zu accomod.
werden sie die Erfassung von nicht haben.

Wenn aber müsste das Bild bei allen in gleichen
Erfassung und gleich groß von allen aufbauen
werden.

Cloupek zidru do konfuzijne madine zu pufnu,
 fize waleh fuf drem doh kuzen mit daz,
 fize doh wuowale kuzen yunigandau,
 Accomodations fuf fize mit nize mize verbrufim
 man kum. Dief ulp nize kuzen in waleh daz daz
 fize daz Madine fize klein if, nize nize mit anpufim
 Gagnpufim, fize waleh daz kuzen nize fize daz daz
 nize fize fize nize daz kuzen die waleh mize
 yid), die kuzen nize fize ^{die waleh mize} nize, nize daz
 Gagnpufim in die waleh fize fize fize, die kuzen
 daz waleh yid nize nize nize ulp die waleh kuzen
 nize mize fize, die waleh mize fize nize fize
 daz daz nize ^{die kuzen} fize fize waleh ulp im
 waleh kuzen, die waleh ^(Purkyne) daz daz fize
 fize nize. - Im Gagnpufim daz daz
 daz Madine fize waleh, waleh daz waleh kuzen
 fize daz die kuzen fize waleh. Dief daz Gagnpufim
 fize nize, waleh nize bei nize fize die
 kuzen fize die waleh daz waleh. Dief daz

Das Problem der Wärmeleitung nach Priest (Traité de physique Tom II)

Ein Stab habe die Länge l , den Querschnitt q . Letzterer sei so groß, daß seine Temperatur an allen Stellen dieselbe sei. Der Stab soll nur an den Enden Wärme empfangen und abgeben können, nicht aber an seiner sonstigen Oberfläche. Das eine Ende werde konstant auf der Temp. T erhalten. Das andere Ende wird durch Leitung schließlich auf die Temp. t gebracht; die der Umgebung sei 0 . Die Temp. des 2. Endes wird dann konstant bleiben, wenn es in derselben Zeit ebensoviel Wärme empfangt, als es an die kältere Umgebung abgibt. Dann muß aber auch im ganzen Stabe ein stationärer Wärmezustand vorhanden sein. Dann muß wieder durch jeden Querschnitt in derselben Zeit dieselbe Wärmemenge fließen - sonst würden an ungleichen Stellen Anhäufungen von Wärme also Temperaturerhöhungen eintreten und ein stationärer Zustand wäre unmöglich.

Set w die Wärmemenge, die durch den Querschnitt M des Stabes fließt, w' jene, die in derselben Zeit durch N fließt, so muß $w = w'$ sein. Set t_1 die Temp. des unmittelbar vor M , t_2 die des unmittelbar hinter M liegenden Querschnitts, so kann man die Wärmemenge die ein Element des Körpers an die benachbarten abgibt der Temperaturdifferenz der Elemente proportional setzen, es ist, wenn m eine Constante bedeutet

$$w = m(t_1 - t_2)$$

$$w' = m'(v_1 - v_2)$$

Ebenso ist wenn v_1, v_2 die Temperaturen der Nachbarquerschnitte zu N bedeuten

Da $w = w'$ folgt
$$v_1 - v_2 = t_1 - t_2$$

Die Temperaturdifferenz zweier neben einander liegender Querschnitte ist durch die ganze Länge des Stabes dieselbe. Dasselbe muß dann auch für irgend 2 gleich weit von einander entfernte Querschnitte gelten, daher nimmt die Temp. in diesem Stabe nach einer arithmet. Reihe ab, wenn die Abstände vom Anfangspunkt auch in arithm. Reihe wachsen. Die Temp. v irgend eines, um x vom Anfangspunkte entfernten Quer-

schnitts ist also $D = T - ax$
 wenn $a = \frac{T-l}{l}$ die Temperaturdifferenz zweier um die Längeneinheit
 von einander entfernten Querschnitte ist

Berechnen wir als innere Wärmeleitfähigkeit K jene Wärmemenge,
 die in der Zeiteinheit durch die Flächeneinheit des Querschnitts des Stabes
 fließt, wenn 2 in der Entfernung 1 von einander befindliche Querschnitte
 eine Temperaturdifferenz von $1^\circ C$ haben, so ist die in der Zeiteinheit
 durch jeden Querschnitt q des Stabes fließende Wärmemenge

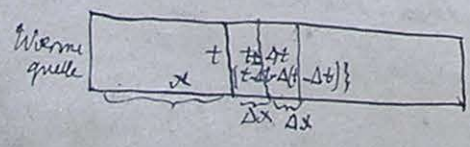
$$w = K \cdot q \cdot \frac{T-l}{l}$$

Nehmen wir nun aber an, daß der Stab nicht nur an den Enden, sondern
 an allen Punkten Wärme z. B. an die Luft abgeben könne. Der stationäre
 Zustand wird nun dann eintreten, wenn jedes Element des Stabes von
 dem vorhergehenden so viel Wärme erhält als es an das nachfolgende
 verliert, in die Luft abgibt. Heißt also l die Temp. eines Querschnitts des
 Stabes, der um x von dem erwärmten Punkte entfernt ist, so wird in einer
 Entfernung $x + \Delta x$ die Temp. $t - \Delta t$ sein. Nehmen wir Δx u. Δt unendlich
 klein an, so kann man annehmen, daß in diesem Stückchen des Stabes die
 Temp. proport. dem Abstände von der Wärmequelle abnimmt. Die Temperatur-
 differenz zweier um die Einheit von einander entfernten Querschnitte wäre
 unter Beibehaltung des vorigen Gesetzes $\frac{\Delta t}{\Delta x}$, somit die durch den um
 x von der Wärmequelle entfernten Querschnitt q des Stabes in der Zeiteinheit
 fließende Wärmemenge

$$w = q \cdot K \cdot \frac{\Delta t}{\Delta x}$$

wobei K wieder die innere Wärmeleitfähigkeit des Stabes bedeutet.
 Die Wärmemenge w' , die durch den um $x + \Delta x$ von der Wärmequelle
 entfernten Querschnitt geht muß dann sein

$$w' = qK \cdot \frac{\Delta t - \Delta t'}{\Delta x}$$

Denn, in dem um Δx von dem Querschnitt $x + \Delta x$ entfernten
 Querschnitt ist die Temp. nur $\Delta (t - \Delta t)$ niedriger als

in dem Querschnitte $x + \Delta x$. Bezeichnet man $\Delta(\Delta t)$ als 2. Differenz mit $\Delta^2 t$, so ergibt sich, dass wenn man sich von dem Querschnitt $x + \Delta x$ noch um Δx entfernt, die Temp. abnimmt um $\Delta t - \Delta^2 t$, so dass folglich unter der Annahme desselben Grades wie oben jetzt die Temperaturdifferenz zwischen zwei abtrocknenden Querschnitten wäre $\frac{\Delta t - \Delta^2 t}{\Delta x}$

Die Wärmemenge w erhält das zwischen den Querschnitten x u. $x + \Delta x$ liegende Element des Stabes, w' gibt es durch innere Leitung an die folgenden kälteren Schichten ab. Es erhält also die Differenz dieser Wärmemengen, mehr als es in Folge innerer Leitung abgibt. Diese Differenz ist

$$w - w' = qk \left(\frac{\Delta t}{\Delta x} - \frac{\Delta t}{\Delta x} + \frac{\Delta^2 t}{\Delta x} \right) = qk \cdot \frac{\Delta^2 t}{\Delta x}$$

Da aber beim stationären Zustande jedes Element ebensoviel Wärme abgeben muss als es erhält, so muss diese Wärmemenge von dem Elemente nach außen od. durch äußere Leitung abgegeben werden. Bezeichnen wir also mit h die Wärmemenge, welche die Flächeneinheit in der Zeiteinheit nach außen abgibt, wenn die Temperaturdifferenz der Oberfläche und der Umgebung = t ist (wir nennen h die äußere Leitungsstärke) u. bezeichnen wir ferner den Umfang des Stabes mit p , so wird die von dem zwischen x u. $x + \Delta x$ liegenden Stabelemente in der Zeiteinheit nach außen unter der Voraussetzung, die Umgebung habe die Temp. 0 abgegebene Wärmemenge sein

$$h t p \Delta x$$

wäl $p \Delta x$ die Oberfläche des Stabelements vorstellt. Es muss also

$$qk \cdot \frac{\Delta^2 t}{\Delta x} = h \cdot t \cdot p \cdot \Delta x \quad \text{od.}$$

$$\frac{\Delta^2 t}{\Delta x^2} = \frac{hp}{kq} \cdot t$$

Die Integralrechnung liefert aus dieser (Differential) Gleichung die folgende ab

$$t = A e^{x \sqrt{\frac{hp}{kq}}} + B e^{-x \sqrt{\frac{hp}{kq}}}$$

wobei A u. B noch zu bestimmende Konstante u. e die Grundzahl der natürlichen Logarithmen vorstellt